

Treća sjednica trećeg saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske



FOTO: ORGANIZATORI

4. i 5. stranica



Koncert i sveta misa u pečuškoj katedrali
6. i 7. stranica



„Migracije i identitet: kultura, ekonomija,
država”
12. stranica



Natjecanje u Hrvatskom Židanu
13. stranica

Ponovno ažuriranje

Ušli smo u još jednu kalendarsku godinu i svi koji smo i to doživjeli možemo biti zahvalni jer nam je ponovno pružena prilika da krenemo u novu avanturu od 365 dana. Mnogi novu godinu smatraju novim početkom i to im daje neku kvalitetu čarolije. Smatraju novu godinu još jednom prilikom za neke zamisli ili za novi početak. Mnogi, dok nazdravljaju šampanjcem u ponoć na Staru godinu, izgovaraju i svoje želje za budućnost ili, nakon što je prošla luda noć, razmisle o tome što bi željeli mijenjati u životu. Ako su zadovoljni svojim životom, zažele da im to tako ostane, eventualno razmišljaju o novim planovima i novim ciljevima. Možda je to dobro, no u posljednje vrijeme imam osjećaj da se previše ne isplati planirati unaprijed.

Prema mojem iskustvu planove tijekom godine mnogoput treba mijenjati zbog stalnih promjena u svijetu, u karijeri – zbog promjena zakona i raznih uredba, zbog promjena u gospodarstvu s kojima čovjek ne može računati unaprijed, nego se samo prilagoditi ili jednostavno promijeniti svoje planove. Čini mi se da u današnjem svijetu vrijedi neprekidno ponovno pokretanje ili, da se izrazim prema modernoj digitalnoj tehnologiji, „ponovno ažuriranje“. Katkad treba početi iznova jer se ono što je započeto s određenim načelima još prije završetka mijenja. U današnjem vremenu ne možemo baš govoriti o stabilnosti i sigurnosti, koje su preduvjet za dugoročno planiranje. Starijim naraštajima (u koje već polako i ja pripadam) nije lako priviknuti se na to, teže mogu pratiti stalne promjene. Možda to nije velik problem mlađim naraštajima, ali upravo zbog stalnih promjena odrastu u stresu, ne nauče obraćati dovoljno pozornosti na pojedine stvari, svega se dotaknu površno jer se stalno nešto mijenja i ne smiju zaozdati, pa prijevremeno izgaraju od stalnih „ponovnih ažuriranja“. Uzmimo samo primjer kad djeca igraju igre na računalu pa nešto pogriješe. Samo će ažurirati igru i nikom ništa, ali je li dobro uvijek ponovno ažurirati u stvarnom svijetu?

Smatram da bi bilo poželjno da ono što započnemo privedemo kraju bez obzira na teškoće koje se pojave. Zbog toga na novu godinu gledam kao na nastavak igre umjesto na ponovno ažuriranje, tj. novi početak, jer usput će sigurno biti neizbježnih ažuriranja.

Beta

GLASNIKOV TJEDAN

„Za Gradišćanske Hrvate to i simbolično čuda znači, ar su zastupani s predstavnici iz Slovačke, Ugarske i Austrije, tako da imaju Gradišćanski Hrvati četire od ukupno 16 glasov, razlaže Horvat.“



Pred kraj prošle kalendarske godine, 2024., čule su se samo dobre i ohrabrujuće vijesti glede financiranja i potreba hrvatske manjine u Mađarskoj. Manjinski predstavnici u Mađarskom parlamentu izjavili su kako Odbor za narodnosti, podržavajući prijedlog proračuna za 2025. godinu, zahvaljuje vladi na povećanju potpore za 2 milijarde i 331 milijun forinti više nego za 2024. godinu.

Sudjelujući na trećoj sjednici trećeg saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske, hrvatski premijer izrazio je zadovoljstvo što Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske i svi drugi resori već godinama predano rade na nizu projekata koji jačaju identitet i položaj Hrvata izvan Hrvatske. U posljednjih osam godina udeseterostručile su se proračunske linije koje omogućuju ostvarivanje projekata u različitim sferama aktivnosti. „Našoj su Vladi Hrvati izvan Hrvatske itekako važni“, poručio je hrvatski premijer najavljujući daljnji rast potpore, u 2025. godini za 43 %. Pozvao je Savjet kao važan mehanizam za konzultacije i za snimanje stanja na ostvarivanje velikih strateških ciljeva u budućnosti koji su bitni za hrvatski narod. Hrvatski premijer očekuje prijedloge velikih projekata od Hrvata izvan Hrvatske koje bi podupirala hrvatska Vlada. „Postavite kuću, instituciju s angažiranim ljudima, gdje narod ima zašto dolaziti, okupljati se sa srcem i držati se skupa. Takve će projekte Vlada podržati“, rekao je hrvatski premijer. Dodao je kako će samo na taj način Hrvatska imati dugoročno ugrađene temelje i stabilnost da ljudi kroz te simbole osjete da je hrvatska država tu jer „niste sami, niste zaboravljeni, niste ugroženi, pripadate hrvatskom narodu“, ističe hrvatski premijer.

Ostanimo još malo kod sjednice Savjeta. Izabran je i jedan novi zamjenik predsjednika Savjeta (od ukupno četiri), Stanko Horvat, koji je jedan od dva predstavnika Hrvata u Austriji. Osim Horvata članica je Savjeta Gabriela Novak-Karall (Hrvatski centar u Beču). Hrvati u Ma-

đarskoj imaju dva predstavnika: Andriju Handlera (Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj) i Ivana Gugana (Hrvatska državna samouprava), koji je od 2022. godine i predsjednik Savjeta. Hrvati u Slovačkoj imaju jednog predstavnika u Savjetu, Roberta Jankovića (Hrvatski kulturni savez u Slovačkoj). Kako donosi *orf.at*, „za Gradišćanske Hrvate to i simbolično čuda znači, ar su zastupani s predstavnici iz Slovačke, Ugarske i Austrije, tako da imaju Gradišćanski Hrvati četire od ukupno 16 glasov, razlaže Horvat.“

„Gradišćanski Hrvati su pri sjednici tematizirali problem hrvatskoga školovanja. Predložili su da se projekt hrvatskih učiteljev, ki kot *native speakeri* podučavaju u Gradišću, na viši nivo povuče, razlaže Stanko Horvat. Uza to su spomenuli dvojezično školstvo u Beču“, izjavljuje za *orf.at* zamjenik predsjednika Savjeta za hrvatsku manjinu u Europi Stanko Horvat.

Vratimo se mi obećanim i povišenim iznosima potpora. Vidjet ćemo što će ove brojke i postotci donijeti u praksi našeg svakodnevnog manjinskog života. U kojem su potrebni agilni i idejama bogati identitetski osviješteni članovi. Jer da smo u zaostatku u mnogočemu, to već i vrapci na krovu pjevaju. Materinski se jezik gubi, jedva da ima komunikacije na hrvatskom jeziku u javnom prostoru. Tek manifestacijske. One s pozornice.

Tako je u svojem govoru na prošlogodišnjem Danu Hrvata predsjednik HDS-a između ostaloga rekao i ovo: „U narednom razdoblju čekaju nas izazovi s kojima se već neko vrijeme suočavamo – iseljavanje iz tradicionalno hrvatskih naselja te zatvaranje obrazovnih ustanova, s time i gubljenje jezika – a u ova gospodarski teška vremena moramo osigurati financijske uvjete za rad institucija i cijelog sustava“. Da, potrebno je osigurati financijske i personalne uvjete za rad institucija i cijelog sustava Hrvata u Mađarskoj na svim razinama.

Branka Pavić Blažetin

„Za istim stolom“

U organizaciji Hrvatske samouprave Baranjske županije u auli Hrvatskog obrazovnog centra Miroslava Krležje 15. studenoga održano je prvo druženje baranjskih Hrvata „Za istim stolom“. Organizatori su pozvali na druženje „članove hrvatskih samouprava, voditelje institucija i civilnih udruga u Baranjskoj županiji“.

Nazočnima se obratila predsjednica Hrvatske samouprave Baranjske županije Brigita Šandor Štivić, koja je nakon predstavljanja zastupnika Hrvatske samouprave Baranjske županije rekla kako je cilj sastanka jačanje suradnje i zajedničkih aktivnosti. „Iako svi predstavljamo svoje organizacije i institucije, naši su ciljevi zajednički: očuvanje i jačanje hrvatske kulture, tradicije i jezika te podupiranje budućnosti naše zajednice. Zajedno možemo osigurati da položaj hrvatske zajednice bude još snažniji, a hrvatski jezik i kultura još bogatiji ovdje u Baranjskoj županiji. Kroz našu suradnju imamo priliku ohrabriti i mlade da njeguju svoje korijene i ponosno nose svoj identitet“, rekla je Brigita Šandor



Predsjednica Hrvatske samouprave Baranjske županije Brigita Šandor Štivić pozdravlja skup



Dio nazočnih

Štivić. Među nazočnima posebno su pozdravljeni konzul-savjetnica Miona Ševčik, predsjednik HDS-a Ivan Gugan i dopredsjednica HDS-a Angela Šokac Marković. Ivan Gugan i Angela Šokac Marković i obratili su se nazočnima. Ivan Gugan upoznao ih je s radom HDS-a i programima, a Angela Šokac Marković između ostaloga sve je članstvo Saveza pozvala na godišnju skupštinu u Baju jer će se rješavati važna pitanja. Na samom kraju nazočnima se obratio dosadašnji predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Šarošac, sad kao zastupnik. Zahvalio je na poklonu koji je dobio i na ukazanoj časti da u više mandata bude na čelu samouprave. Slijedilo je druženje uz bogat stol.



Dio nazočnih

Predsjednica Hrvatske samouprave Baranjske županije naglasila je: „U 2024. godini na narodnosnim izborima u mnogim naseljima članovi hrvatske zajednice

zadobili su povjerenje zajednice i postali zastupnici hrvatskih manjinskih samouprava. U Baranjskoj županiji utemeljene su 34 hrvatske samouprave. Svi znamo da hrvatska zajednica u Baranjskoj županiji živi već stoljećima i obogaćuje kulturni, društveni i duhovni život regije. To je moguće i zato što je zajednica uvijek bila složna, njezini su članovi pružali podršku jedni drugima i tako čuvali tradicije, jezik i svoje vrijednosti. Zajednički rad novih i starih zastupnika omogućuje našu budućnost. Stoga je potrebno da jedni na druge ne gledamo kao na zasebne organizacije, nego kao na članove jedne velike zajednice koja radi za isti, zajednički cilj. Naše hrvatske samouprave, institucije i udruge zajedno jačaju naš hrvatski identitet.

Od izbora nije prošlo mnogo vremena, ali mislim da smo svi već odredili ciljeve i planove. Današnji program dio je našeg plana rada i želimo ga održavati jedanput godišnje. Zamislili smo da ova priredba bude uvijek u nekom drugom naselju i da se družimo. Namjeravamo se prijaviti na natječaj za sljedeće druženje 'Za istim stolom' kako bismo ojačali našu zajednicu. I današnji dan ostvaren je uz suradnju svih nazočnih. Trebamo podržavati jedni druge, pronalaziti zajedničke projekte i programe koji pomažu razvoju hrvatske zajednice.“

Branka Pavić Blažetin

Treća sjednica trećeg saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske

„Niste sami, niste zaboravljeni, niste ugroženi, pripadate hrvatskom narodu”, naglasio je premijer Plenković.

Treća sjednica trećeg saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske održana je u Zagrebu od 27. do 29. studenoga. Službenom otvorenju sjednice nazočili su predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas, ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman, ministar demografije i useljništva Ivan Šipić, ministar znanosti, obrazovanja i mladih Radovan Fuchs te drugi visoki uzvanici. Sjednica je održana s posebnim fokusom na izazove i probleme s kojima se susreću prije svega Hrvati u BiH.



Sudionici sjednice

Tijekom održavanja sjednice raspravljalo se o brojnim aktualnim temama vezanim za odnose Republike Hrvatske s Hrvatima koji žive izvan Republike Hrvatske. Proračun za projekte i programe usmjerene na Hrvate izvan Hrvatske za 2025. povećan je za 43 %, istaknuto je u uvodnom dijelu sjednice. Prijedlog je izmjena zakona u e-savjetovanju, a jedna je od novina koje donosi osnivanje savjeta za mlade Hrvate izvan domovine.

„Ni sami nismo svjesni koliko projekata realiziramo kroz različite izvore i resore i tu smo itekako komplementarni jedni drugima. To ćemo činiti i dalje. Što Hrvatska bude ekonomski snažnija i naš gospodarski rast i proračun bude omogućavao više sredstava da izdvajamo za Hrvate izvan Hrvatske, to ćemo konzistentno i kontinuirano činiti”, rekao je premijer Andrej Plenković.



Sjednicom je predsjedao predsjednik Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske Ivan Guban

Hrvatska manjina prisutna je u 12 država.

Neke od tih zajedničkih potreba tiču se očuvanja identiteta, kulture i jezika. S tim su u vezi i potrebe – što se tiče obrazovanja, potrebe za nastavnicima hrvatskog jezika i udžbenicima; što se tiče kulture, očuvanje, zaštita i promocija kulturne

baštine; po pitanju informiranja vidljivost nas kao manjine u 12 država. Što se tiče specifičnih potreba, nema svaka zajednica status hrvatske manjine, kao npr. Hrvati u Sloveniji, Sjevernoj Makedoniji, Kosovu ili Bugarskoj. U nekim državama nedostaje hrvatskih svećenika, a u nekim državama još se uvijek odvija politički pri-



Obraćanje hrvatskog premijera Andreja Plenkovića

tisak i nasilna asimilacija, ponajprije u Srbiji, Crnoj Gori i Sjevernoj Makedoniji, rekla je članica Savjeta iz Srbije Jasna Vojnić. Na sjednici je umjesto Jasne Vojnić kao novi potpredsjednik Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske (predsjednik i tri potpredsjednika) izabran Stanko Horvat (Hrvatsko kulturno društvo) iz Austrije.

Državni tajnik Zvonko Milas u svojem je završnom obraćanju izrazio zahvalnost članicama i članovima Savjeta na dosadašnjem angažmanu i predanom radu u cilju snažnijeg povezivanja s matičnom domovinom te naporima i brizi u cilju očuvanja hrvatskog identiteta u zajednicama diljem svijeta. Naglasio je kako Savjet ispunjava svoju zadaću te je podsjetio na brojne zakonske i programske inicijative u RH koje su nastale upravo zahvaljujući radu Savjeta – od izmjena i dopuna Zakona o hrvatskom državljanstvu, posebne upisne kvote za studente pripadnike hrvatske manjine i iseljeničtva, Ljetne škole „Domovina“ do skorašnjeg osnivanja inovativnog mehanizma u formatu Savjeta mladih Hrvata izvan RH, koji će osim afirmacije ugleda i interesa RH osigurati generacijski kontinuitet u ostvarivanju ciljeva kao što su jačanje hrvatskog identiteta među mladim generacijama hrvatskog iseljeničtva, poticanje povezivanja i suradnje s hrvatskim zajednicama diljem svijeta, promoviranje kulturnih, obrazovnih i poslovnih mogućnosti u RH te poticanje povratka iseljenika i njihovih potomaka.

Na kraju dvaju intenzivnih radnih dana predsjednik Savjeta Ivan Gugan uputio je zahvale članicama i članovima Savjeta na aktivnom sudjelovanju na sjednici, mo-



Članovi Savjeta, predstavnici hrvatske manjine iz 12 europskih država

deratorima i panelistima na kvalitetnim izlaganjima te korisnim informacijama, a državnom tajniku Milasu i djelatnicima Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH na izvrsnoj organizaciji sjednice.

dašnji je predsjednik Savjeta Ivan Gugan iz Mađarske. Hrvati iz Mađarske u sazivu Savjetu imaju dva člana – uz Ivana Gugana član je Savjeta i Andrija Handler.

Branka Pavić Blažetin

Hrvatski koncert i sveta misa u pečuškoj katedrali

U organizaciji Hrvatskog kluba „August Šenoa“, Hrvatske samouprave Baranjske županije i Hrvatske referature Pečuške biskupije u okviru programa Pečuškog adventa 6. prosinca 2024. u pečuškoj katedrali održan je Hrvatski adventski koncert i sveta misa na hrvatskom jeziku.

Adventski koncert dao je Mješoviti pjevački zbor Ličkog zavičajnog društva „Vila Velebita“ iz Požege pod ravnanjem Valentina Petranovića. Dobrodošlicu nazočnima uputio je voditelj Hrvatskog kluba „August Šenoa“ Mišo Šarošac, a svojim pozdravom pridružio mu se predsjednik Ličkog zavičajnog društva „Vila Velebita“ Josip Fajdetić.

Događanju su između ostalih nazočili generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu Drago Horvat, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, gradonačelnik Pečuha Attila Péterffy.

Branka Pavić Blažetin

BISKUP ŠKVORČEVIĆ SLUŽIO SVETU MISU U PEČUHU

Na poziv pečušskog biskupa Lászlóa Felföldija požeški biskup emeritus Antun Škvorčević sudjelovao je 6. prosinca 2024. na hrvatskoj predbožićnoj večeri u okviru programa Pečuškog adventa te je za Hrvate u Pečuhu i šire u južnoj Mađarskoj predvodio euharistijsko slavlje u tamošnjoj katedrali.

Cijelom programu bila je svrha „blagdanska priprema, jačanje zajedništva, čuvanje vrijednosti i razvoj odnosa među narodnostima“, naglasio je biskup Felföldi. Dodao je: „Mnogo sam zahvalan što hrvatska zajednica naše biskupije živahno čuva i štiti svoje običaje jačajući se tako međusobno u vjeri i nadi u budućnost“. Koncelebrirao je Ladislav Bačmai, župnik i dekan u Mohaču te referent

Požegi i Stari kaptolski grad u mjestu Kaptol. Pozivam vas da se – sjedinjeni s mnoštvom svojih hrvatskih prethodnika – po ovoj svetoj misi budnim i zahvalnim vjerničkim srcem uključite u dinamizam adventskog vremena, usredotočen na iščekivanje Gospodinova dolaska te mu otvorite vrata svojega srca i svojih života i budite dionici božićnog dara, svjetla koje može prosvjetliti tamu vašeg



Mješoviti pjevački zbor Ličkog zavičajnog društva „Vila Velebita“



Svetu misu predvodio je požeški biskup emeritus Antun Škvorčević. Koncelebrirao je mohački župnik Ladislav Bačmai, župnik iz Görcsönya (Garčina) Gabrijel Barić i prepošt Stolnog kaptola sv. Petra u Požegi Ivica Žuljević.

Pečuške biskupije za pastoral Hrvata koji je na početku uputio pozdravnu riječ biskupu Antunu, potom Gabrijel Barić, župnik u Görcsönyu, te Ivica Žuljević, prepošt Stolnog kaptola sv. Petra u Požegi.

U svojem je uvodnom slovu biskup Antun kazao: „Zahvaljujem pečuškom biskupu Lászlóu Felföldiju što me je pozvao da predvodim ovo euharistijsko slavlje. Pred očima su mi večeras brojni naraštaji Hrvata u južnoj Mađarskoj, koji su u ovoj katedrali na hrvatski način i vlastitom dušom ispovijedali vjeru Katoličke Crkve očitujući pripadnost njezinu zajedništvu u svojoj posebnosti. Doprinos je to Hrvata i duhovnom obogaćenju Pečuške biskupije, kako je naglasio biskup Felföldi, kojoj su u srednjem vijeku pripadali i određeni dijelovi današnje Požeške biskupije i grad Požega. Među snažnim podsjetnicima na to doba neprepoznatljivija je crkva sv. Lovre u

postojanja. Molite za svoje obitelji, za Hrvate u Mađarskoj, u domovini i po svijetu, da ovim slavljem porastemo u zajedništvu Crkve i svojega naroda. Neka nam sv. Nikola čiji blagdan slavimo pomogne u tom nastojanju vjere. Sabranim i raskajanim srcem uđimo u ovo sveto slavlje.“

Homiliju je biskup Antun započeo pitanjem nazočnima: „Jeste li prije tjedan dana i vi bili dionici *Black Fridaya* – Crnog petka? Nisam upućen zašto je crnim nazvan dan jeftine rasprodaje određenih dobara u trgovinama, kad se strast kupovanja osobito u Sjedinjenim Američkim Državama tako razbukta, da ponegdje gužve u trgovinama postavljaju pitanje: ‘Što se to događa s ljudima?’ Nije mi namjera kritizirati ili osporavati spomenutu navadu, ali bih želio zajedno s vama ‘pročitati’ njegovu znakovitost poput nekog ‘znaka vremena’ o kojem govori II. vatikanski

sabor. Naime, svjedoci smo da je *Black Friday* smješten pred početak liturgijskog vremena došašća i kako je u brojnim zemljama među ostalim i u Hrvatskoj advent postao pojam za trgovanje, blagovanje, pijenje, sportske i druge zabavne programe na svjetlucavo okićenim javnim prostorima tijekom mjeseca prosinca sve do 7. siječnja. Razumljivo je da je Božić ustuknuo pred takvim adventom. Ne samo da ga se sve manje spominje nego nestaje u javnosti i njegov vjerski sadržaj i duhovnost, a zamijenila ga neka ‘mondanost’ uživalačkog mentaliteta, koja čovjeka svodi na površnost i prazninu, sasvim u suprotnosti s pravim Božićem, s njegovim duhovnim sadržajem. Drugim riječima, svjedoci smo adventa kao svojevrsnog *Black Seasona* – Crnog doba gdje jeftina rasprodaja razne robe u trgovinama upućuje na mogućnost jeftine rasprodaje duša, iz koje se rađa duhovno siromašan čovjek, oduzete onostrane perspektive, težak samome sebi, stvarajući površne međuljudske odnose, kojima nedostaju pretpostavke za cjelovitu osobnu i socijalnu izgradnju i rast, uspostavljajući strukture tijesne čovjekovu duhu. Tako smo u Hrvatskoj od politički Crnog Božića 1972. godine, kako ga je nazvao tadašnji urednik Glasa koncila zbog sloma Hrvatskog proljeća i progona brojnih ljudi, stigli do gospodarski Crnog adventa, čiji konačni domet još dovoljno ne poznajemo.“

Biskup je zatim rekao: „Moguće je govor o Crnom petku i Crnom dobu povezati s tamom koja nastaje u čovječjem srcu svedenu na trgovca i potrošača te tražiti svjetlo za svoj duh da progleda iz svojevrstne jednodimenzionalne zaslijepljenosti. Prorok

Izajia, naime, u prvom naviještenom čitanju najavljuje: 'oslobođene mraka i tmine, oči će slijepih vidjeti', dodajući: 'zabludjeli duhom urazumit će se, a oni što mrmrljaju primit će pouku' (Iz 29,18.24). Ne bi li poput slijepaca u naviještenom evanđelju bilo silno važno ovog Božića svojim otvorenim srcem pristupiti Isusu Kristu da ga on božanskim svjetlom prosvjetli te jasnije vidimo tko smo u cjelovitosti svojeg postojanja? Dobro uočimo kako su slijepci u evanđelju progledali! Naime, Isus im prethodno postavlja pitanje: 'Vjerujete li da mogu to učiniti?' Čuvši njihovu riječ 'Da, Gospodine!', dodao je: 'Neka vam bude po vašoj vjeri' Evanđelist – ne bez udivljenja – zaključuje: 'I otvoriše im se oči' (Mt 9,29.30). On nam pomaže shvatiti kako je vjera Božje otvaranje našeg pogleda srca na stvarnost vlastitog postojanja i njegova smisla. Vjera je pokretač na istinski život koji se ne zadovoljava površnošću izvanjskoga, uspjeha pod svaku cijenu, nemoralnih opredjeljenja koja otupljuju savjest, umrtvljuju duh, ostavljaju čovjeka zarobljenikom kulture smrti. Točno je zborio o nama pjesnik Tin Ujević kad je ustvrdio: 'Za let si dušo stvorena!', za slobodu koju Bog daruje čestitim savjestima i onima koji mu vjeruju. Stoga s Isusovim učenicima molimo večeras: „Gospodine, umnoži nam vjeru!” (Lk 17,5).

Nastavljajući homiliju, biskup je istaknuo: „Cijela četrnaestostoljetna povijest Hrvata snažno svjedoči kako je njihovo savezništvo s Bogom u Crkvi Katoličkoj bilo velika duhovna škola u kojoj se učilo biti vjeran u braku, iz ljubavi primati potomstvo kao najveće bogatstvo, odgajati djecu po uredbama Božjim i prednjačiti im primjerom zauzetosti oko evanđeoskih vrednota u svojoj svakodnevici. Nismo nestali s povijesne scene jer nismo postali duhovni slijepci, nego smo bili savješću budni, osnaživani svakodnevnim obiteljskom molitvom, nedjeljnim sudjelovanjem na svetoj misi, u trajnoj pozornosti za odabire koji nas potvrđuju u dostojanstvu Božjih sinova i kćeri. Ostali smo vjerni svojem rodu na moralan način očitujući svoj hrvatski identitet jezikom i kulturom ne gradeći našu posebnost kao nešto što je protiv drugih i drugačijih, nego kao bogatstvo koje dijelimo s njima. To je evanđeosko umijeće življenja, koje jamči i evanđeosku nagradu onome, koji je 'vjeran do smrti' (Otk 2,10), koji ne trguje vrijednostima Boga i čovjeka, ne rasprodaje dušu za sitne i prolazne interese, nego radi i gradi na dugu stazu, za vječnost.”

U homiliji je biskup Antun dalje kazao: „Postoje i drukčiji povijesni poučci, kojih se nije na odmet prisjetiti. Naime, nekad moćni i slavni narodi opredjeljeni za kulturu smrti nestali su zajedno s civilizacijom koja



Dobrodošlicu nazočnima uputio je voditelj Hrvatskog kluba „August Šenoa” Mišo Šarošac

je oslijepila, duhovno onemoćala, urušila se sama u sebe. Kad god dođem u Rim, divim se ostvarenjima rimskog genija. Dovoljno je pogledati snagu koja je utisnuta u arhitekturu jednog Koloseja i Panteona, komunalne uređenosti grada, prisjetiti se imperijalne rasprostranjenosti rimske države, vojne i gospodarske moći, književnosti i prava. No, sve to nestalo je. Najvećma zbog potrošenosti navedene kulture na moralnoj razini, a relativno mala skupina kršćana koju je moćni Rim progonio sve do početka 4. stoljeća pobijedila je vjernošću Isusu Kristu i njegovim evanđeoskim načelima po kojima je živjela. Ona je, naime, dobro upamtila Gospodinovo upozorenje: 'Tko god sluša ove moje riječi, a ne vrši ih, bit će kao lud čovjek koji sagradi kuću na pijesku. Zapljušti kiša, navale bujice, duhnu vjetrovi i sruče se na tu kuću i ona se sruši. I bijaše to ruševina velika' (Mt 7,27).”

Pri koncu homilije biskup je ustvrdio: „Ovaj naš današnji predbožićni molitveni skup u pečuškoj katedrali velika je prigoda da progledamo u onome u čemu smo možda i mi duhovno oslijepili te da Gospodinu Isusu pridemo s vjerom koja otvara oči, ozdravlja srce i savjest, sučeljuje nas u ispovjedaonici sa sobom, životom i Bogom. U njoj nas, naime, moćna Isusova ljubav pobjednica nad zlom i smrću oslobađa zarobljenosti grijehom, uspostavlja u izvorno stanje, vraća u Božji zagrljaj, čisti i osposobljuje savjest za način života koji ide dalje od površnosti i privida Crnog petka ili Crnog adventa. Ona uvodi Božić svjetla i mira u naša srca i obitelji, ozdravlja od onoga u što nas je uvela naša sebičnost pa smo i sami postali crni u duši, možda prodanoj. Zlome za njegove razorne i upropašćujuće račune.”

Nakon svega ostaje večeras još najvažnije pitanje: „Što to Hrvati u južnoj Mađarskoj žele živjeti kao vlastiti identitet, koncept ostvarivanja čovjeka? Je li to Isusovo evanđelje, njegova ljubav, jedina pobjednica

nad smrtnim porazom u zajedništvu njegove Crkve? Je li to vjernost njegovu pozivu i poslanju na tragu istinskog Božjeg svjetla u duši, unatoč svim svjetskim lutanjima, zavaravanjima i praznim obećanjima po nekim umjetnim izvanjski upaljenim svjetlima? Tako se, poštovana hrvatska braćo i sestre, opredijelite večeras za Boga da ni on ni vi ne požalite što ste živjeli, nego svojim nastojanjem doprinesete da svijet u Božjem svjetlu i snazi bude lijepo mjesto i za naše hrvatsko postojanje. Svaki od vas pojedinačno i svi zajedno usvojite odluku svećenika pjesnika Izidora Poljaka:

„Neću da moji dani proteknu / Mračni u tihu ljuć se r'jeku / Vječnosti. / Putove moje pjesan nek' prati, / Orla, što s plamenim suncem se brati, / Kuda koracam, / Hoću da bacam / Snopove zlatne svjetlosti.”

„Još bih vam na kraju dodao”, kazao je biskup „nikada u životu bez Boga, nikada protiv Boga, nego uvijek s njime i za njega. To je put koji vodi k cilju. Neka Vam je blagoslovljen i sretan hod Isusovim putem sve do Božje vječnosti uz molitvenu potporu sv. Nikole, njegova opredjeljenika za dobrotu i plemenitost.”

Nakon popričesne molitve Ladislav Bačmai zahvalio je biskupu Antunu za predvođenje svete mise, a svima za sudjelovanje na adventskoj duhovnoj obnovi u pečuškoj katedrali. Na svršetku slavlja biskup Antun zahvalio je voditelju hrvatske referade Pečuške biskupije za sve što čini promičući duhovno dobro hrvatskih katolika u južnoj Mađarskoj. Zahvalio je sudionicima programa Hrvatskog adventa u Pečuhu što ne dopuštaju da u njima s obzirom na Boga vlada ravnodušnost. Zaželio je da im ovogodišnji Božić bude svijetao po srcu punu osjetljivosti kojoj je ime vjera, a koja će im pomoći da njihova međusobna obiteljska blizina i razumijevanje imaju Božju dubinu i snagu.

Izvor: ika.hr (preuzeto)

IVICA MARTINOVIĆ

znanstveni savjetnik u trajnom zvanju
Institut za filozofiju, Zagreb

Filozofski tezarij Grgura Peštalića na franjevačkom učilištu u Baji 1780. godine

Šesti dio

241. Problem LV. Iz zadanog broja izvaditi bilo koji korijen s pomoću logaritama.¹

Horvath je u svom udžbeniku ove probleme preoblikovao u primjere, dakle shvatio ih kao zadatke s konkretnim brojevima, pa ga je u tom pristupu vrlo vjerojatno slijedio i Peštalić.

Koje je algebarsko znanje zahtijevao Peštalić od svojih studenata? Kad se uspostavi slijed među Peštalićevim teoremima i problemima, to bi se znanje moglo ovako strukturirati:

1. računske operacije s cijelim brojevima i razlomcima
2. potencije i korijeni
3. rješavanje problema prvoga i drugoga stupnja s pomoću linearnih i kvadratnih jednadžbi
4. aritmetički i geometrijski omjer
5. aritmetički i geometrijski razmjor
6. aritmetički i geometrijski niz
7. beskonačni geometrijski red
8. uporaba logaritama pri množenju, dijeljenju i korjenovanju brojeva.

A to znači da je Peštalić u svojim algebarskim teoremima problemima zahtijevao isto gradivo kao i Makó i Horvath u svojim *Elementa algebrae*.

Subtezarij iz geometrije

U usporedbi s algebram, pri izlaganju geometrije suočio se Peštalić s bitno opširnijim gradivom, koje je uključivalo planimetriju, trigonometriju i stereometriju. Da bi se ocijenio Peštalićev subtezarij iz geometrije, primjereno je odabir Peštalićevih geometrijskih teorema i problema usporediti s istim udžbeničkim predlošcima, dakle s odgovarajućim gradivom u udžbenicima *Elementa geometriae* Pála Makóa i Ivana Krstitelja Horvatha.²

¹ Horváth, „Elementa algebrae” (1772), n. 238, Problema LIII, p. 264; n. 240, Problema LIV, p. 265; n. 241, Problema LV, p. 266.

² Mako, *Compendiaria matheseos institutio, editio tertia ab autore emendata* (Vindobonae: Typis Joannis Thomae de Trattner, 1771), „Elementa geometriae”, pp. 219–333. U sljedećim bilješkama: Makó, „Elementa geometriae” (1771). Joannes Baptista Horváth e S. J., *Elementa matheseos, philosop-*

Peštalićevi teoremi iz geometrije mogu se razvrstati u nekoliko skupina. U prvu je mladi profesor uvrstio šest teorema koji se odnose na kutove, s posebnim naglaskom na jednakost trokuta i odnos središnjega i obodnoga kuta na kružnici. Tu skupinu dobro predstavljaju sljedeći teoremi:

„I. Dva luka na dvjema koncentričnim kružnicama, zahvaćeni bilo kojim dvama polumjerima, imaju isti broj stupnjeva.

II. Ako su u dvama trokutima jednaki: jedan kut i dvije stranice, ili dva kuta i jedna stranica, ili sve tri stranice, jednaki su cijeli trokuti. Ako se u trokutu jedan kut povećava ili smanjuje, nasuprotna se stranica jednako mora povećavati ili smanjivati.”³

hae auditorum usibus accommodata, Tomulus II. complectens elementa geometriae et sectionum conicarum (Tyrnaviae: Typis Collegii Academi Soc. Jesu, 1773), „Elementa geometriae”, pp. 1–232. U sljedećim bilješkama: Horvath, „Elementa geometriae” (1773).

³ Peshtalich, *Tentamen publicum et solenne ex lo-*



„IV. Ako pravac dotiče kružnicu u jednoj točki, polumjer koji završava u istoj točki dodira okomit je na tangentu. I obratno.

gica, historia philosophiae et mathesi (1780), „[Positiones] Ex geometria. Theoremata”, pp. 14–18, nn. I–XXVII, na p. 14, nn. I–II. U sljedećim bilješkama: Peštalić, „Positiones ex geometria. Theoremata” (1780).

TRENUTAK ZA PJESMU

Oluja

Oluja na nebu!

Oluja na zemlji!

Oluja u ljudskim srcima!

Umiru nam sela i gradovi

Ne čuje se smijeh dječice na ulici

Mladi nam u tuđim zemljama tražu svoje blagostanje

Doma ostadoše nemoćni i usamljeni i sami stari, plačuć

Svi vi koji samo trpate svoje džepove

Na koga ste se zakleli?!

To već ni Bog ne može dalje da gleda

Nemojte misliti da vas neće stići ljudska osveta

Oniju koji trpe i pate zbog vašeg nemara i neizmjerne sebičnosti

Aga Magušić Czimmerman
8. studenoga 2024.

V. Kut koji na obodu kruga tvore tangente i tetiva, kao i kut koji zatvaraju dvije tetive, ima za mjeru polovicu luka koji [iz središta] sklapaju isti krakovi.⁴

Druga se skupina Peštalićevih geometrijskih problema odnosi na sličnost trokutâ. Tu skupinu čini čak deset teorema, a otvara je primjena teorema o sličnosti trokutâ na pravokutni trokut, koja primjena izravno vodi do Pitagorina poučka:

„VII. Ako se iz pravoga kuta pravokutnoga trokuta spusti okomica na hipotenuzu, ta okomica dijeli trokut na dva druga manja trokuta koji su kako slični međusobno tako i slični cijelom trokutu; odatle je u pravokutnom trokutu kvadrat hipotenuze jednak kvadratima ostalih stranica [= zbroju kvadrata ostalih dviju stranica].

VIII. Ako se unutar trokuta povuče usporednica bilo kojoj stranici, ta će usporednica ostale dvije stranice trokuta sjeći razmjerno. I obratno.

IX. Odgovarajuće stranice sličnih trokuta međusobno su razmjerne.

X. Ako se unutar trokuta povuče dužina usporedna osnovici, ona će se prema osnovici odnositi kao odsječak stranice računat od vrha prema cijeloj stranici.

XI. Ako se u bilo kojem trokutu raspolovi bilo koji kut, odsječci na stranici nasuprotnoj kutu razmjerni su piležećim stranicama.

XII. Ako su u dvama trokutima uz jedan jednak kut ili, prvo, dvije stranice, ili, drugo, sve tri stranice razmjerne, trokuti će biti slični.⁵

Znanje o sličnosti trokutâ Peštalić je potom primijenio na geometrijske odnose povezane s kružnicom tj. na tetive i na okomicu iz točke kružnice na promjer, kako to pokazuju sljedeća dva teorema:

„XIII. Odsječci tetiva koje se unutar kruga sijeku u nekoj točki obratno su razmjerni.

XIV. Okomica spuštena iz bilo koje točke oboda kruga na promjer srednja je proporcionala među odsječcima promjera.⁶

Tu je skupinu planimetrijskih teorema Peštalić zaključio teoremom kojim je objedinio tri tvrdnje o opsezima sličnih višekuta i krugova:

„XVI. Opsezi dvaju sličnih višekuta odnose se kao bilo koje dvije odgovarajuće njihove stranice. Ako su pak likovi pravilni višekuti iste vrste, njihovi se opsezi odnose kao polumjeri kružnica koje su tim višekuti-

ma opisane. Opsezi krugova odnose se kao polumjeri.⁷

Treću skupinu u Peštalićevu subtezariju iz geometrije čine teoremi iz trigonometrije. Ima ih samo tri. Dok 17. teorem pretpostavlja pojmove sinusa, kosinusa i tangensa kuta te s pomoću geometrijske predodžbe uspoređuje vrijednosti tih funkcija za oštri i pripadni mu tupi kut, ostala dva izriču teoreme o sinusima i tangensima:

„XVIII. U svakom se trokutu sinusi kutova odnose kao njima nasuprotne stranice.

XIX. U svakom trokutu zbroj dviju stranica odnosi se prema njihovoj razlici kao tangens poluzbroja kutova koji su stranicama nasuprotni prema tangensu njihove polurazlike.⁸

Tu je Peštalić očekivao da njegov student ispiše formule za ta dva važna teorema, primjerice za teorem o sinusima:

$\sin. \text{ ang. } A : \sin. \text{ ang. } B = BC : AC,$
ponešto drugačije nego su oni izrečeni i zapisani u Makóa ili Horvatha,⁹ ali jedva da je zahtijevao izvode tih teorema, koji postoje u njegovim udžbeničkim predlošcima. Makó i Horvath te su teoreme upotrijebili za rješavanje pravokutnog i nepravokutnog trokuta uz uporabu trigonometrijskih tablica, pri čemu je bečki profesor između više metoda slijedio „sažeti put računanja s Boš-

kovićem” (*viam computandi compendiarium cum Boscovichio*).¹⁰ Taj je postupak Peštalić dakle poznao, ako ga i nije primijenio u nastavi ili uvrstio u svoj subtezarij iz geometrije. Horvath je nakon dokaza teorema o sinusima pridodao korolare o trokutu s beskonačno malom stranicom i uputio svojeg čitatelja na pojam i redove beskonačno malih veličina.¹¹ I tu je inovaciju Peštalić poznao, ali je pri obrani geometrijskoga gradiva nije zahtijevao, a možda je i nije ispredavao svojim studentima.

Gradivo iz planimetrije zaključuje četvrta skupina teorema, u kojoj je Peštalić zabilježio formule za površinu trapeza s usporednim osnovicama i za površinu pravilnoga višekuta, kao i formule za odnose između površina sličnih paralelograma i krugova:

„XX. Površina trapeza, kojemu su dvije nasuprotne stranice usporedne, jednaka je umnošku poluzbroja usporednih stranica i okomice između njih. Isto tako, površina svakoga pravilnog višekuta jednaka je umnošku njegova poluopsega i okomice spuštene iz središta višekuta opisane kružnice na bilo koju stranicu.

XXI. Površine sličnih paralelograma odnose se kao kvadrati odgovarajućih stranica. Površine krugova odnose se kao kvadrati polumjerâ ili promjerâ.¹²

Nastavak u sljedećem broju

⁷ Peštalić, „Positiones ex geometria. Theoremata” (1780), n. XVI, p. 16.

⁸ Peštalić, „Positiones ex geometria. Theoremata” (1780), nn. XVIII–XIX, p. 17.

⁹ Makó, „Elementa geometriae” (1771), Sectio I. Caput V. De trigonometria, pp. 273–288; Horvath, „Elementa geometriae” (1773), Sectio II. De trigonometria plana et mensurationibus linearum geometricis et trigonometricis, pp. 95–166.

¹⁰ Makó, „Elementa geometriae” (1771), p. 282.

¹¹ Horvath, „Elementa geometriae” (1773), pp. 105–108.

¹² Peštalić, „Positiones ex geometria. Theoremata” (1780), nn. XX–XXI, p. 17.



⁴ Peštalić, „Positiones ex geometria. Theoremata” (1780), n. IV, p. 14; n. V, p. 15.

⁵ Peštalić, „Positiones ex geometria. Theoremata” (1780), nn. VII–X, p. 15; nn. XI–XII, p. 16.

⁶ Peštalić, „Positiones ex geometria. Theoremata” (1780), nn. XIII–XIV, p. 16.

DAN KATARINE ZRINSKI U SERDAHESKOJ ŠKOLI

Hrvatska osnovna škola „Katarina Zrinski“ u Serdahelu 15. studenoga 2024. priredila je Dan Katarine Zrinski. Priredba se svake godine održava oko datuma tragične smrti književnice. Svečani program pripremili su i izveli učenici viših razreda s učiteljicom Katicom Brodač Lukač. U sklopu programa prvaši daju prisegu te tako i službeno postaju članovi školske zajednice. Raspisan je i likovni natječaj pod naslovom „Gdje je živjela Katarina Zrinski“ za učenike i za djecu hrvatskih dječjih vrtića, a u školskoj knjižnici održan je kviz „Poznaješ li obitelj Zrinski?“. Na svečanosti su položeni vijenci kod spomen-ploče Katarine Zrinski.



Spomen-program učenika osmog razreda



Prisega prvaša

Serdahelska osnovna škola 1999. godine poprimila je ime hrvatske književnice i povijesne ličnosti. Od te se godine priređuje i Dan Katarine Zrinski kako bi se učenici bolje upoznali s likom po kojem je nazvana njihova škola. Ana Katarina Zrinski bila je supruga Petra Zrinskog, kojeg je u potpunosti podupirala u društveno-političkim nastojanjima. Bila je dobro upućena u društvena i politička zbivanja te je i ona sama donosila političke odluke, podržavala protuhabzburšku politiku. Zahvaljujući njezinoj darovitosti i predanom radu za opće dobro u hrvatskoj povijesti prisjećaju je se kao žene ustrajne u časti, poštenosti, obrazovanosti. Upravo taj duh želi njegovati i serdahelska ustanova te nije slučajno da su njezine vrline utkane i u tekst prisege prvaša, koji prisezanjem postaju i službeno članovi školske zajednice. Svečani program uvijek pripremaju učenici viših razreda. Tragaju za podacima, upoznaju se sa životnim djelom Katarine Zrinski. Spomen-program i ove godine započeo je mađarskom i hrvatskom himnom te je zatim uvedena školska zastava. Učenici



Dobitnici nagrada na kvizu

osmog razreda uz projekciju fotografija i dokumenata čitali su tekstove o životu Katarine Zrinski te odlomke iz njezinih pjesama. Sve je to popratila glazba. U programu su sudjelovali i studenti Sveučilišta u Zadru s recitiranjem stihova pjesnikinje. I ovaj je put prethodno raspisan likovni natječaj za učenike i djecu dječjih vrtića u oslikavanju utvrda u kojima je živjela Katarina Zrinski. Mali likovnjaci u raznim tehnikama naslikali su utvrde u Ozlju i Čakovcu, a neki su izradili i maketu. Pristiglo je mnoštvo rado-

va koje je žiri ocijenio po kategorijama. Nagrade je dodijelio ravnatelj osnovne škole Žolt Trojko sljedećim natjecateljima: učenicama 1. razreda Sári Morvai, Annamáriji Pusztai, Miri Horváth; učenicima 2. razreda Veroniki Pálfi, Noémi Svélecz, Zsoltu Vargi; učenicima 3. razreda Anni Herman, Luci Papp, Leventeu Molnaru; učenicima 4. razreda Gabrielli Aranyos, Hunoru Maricsu, Villóu Kovácsu; učenicima 5. razreda Nikoli Illésu, Noéu Andróczi, Liji Tkálecz; učenicima 6. razreda Kristófu Preksenu, Boglárki Balazsin, Florentini Andróczi; učenicima 7. razreda Zselyki Csire i Boglárki Tkálecz; djeci serdahelskog dječjeg vrtića Nóri Bohus, Szonji Toth, Luci Steyer; djeci mлина-

račkog dječjeg vrtića Józsefu Horváthu, Benettu Kissu, Heléni Földi-Mikes, Áronu Tordaiju te djeci sumartonskog dječjeg vrtića Lauri Kiskovács, Léni Bogdán, Zoe Franciski Nagy, Anni Molnár i Rozini Horváth. Učiteljica Zlata Hederić održala je kviz za učenike viših razreda. Nagrade je dodijelila učiteljica Zorica Prosenjak Matola. Na kraju svečanosti uz glazbu školskog tamburaškog sastava položeni su vijenci kod spomen-ploče Katarine Zrinski.

Beta

Školsko natjecanje u kazivanju stihova na Vancagi u Baji

U bajskoj Vančaškoj osnovnoj školi 28. studenoga održano je školsko natjecanje u kazivanju stihova. Na tradicionalnoj svečanosti pod nazivom „Volim stihove“ sudjelovalo je 70-ak polaznika predmetne nastave hrvatskog jezika od 1. do 8. razreda. Najbolji kazivači izborili su nastup na županijskom natjecanju.



Nagrađeni učenici nižih razreda s učiteljicom Marijom Prodan

Natjecanje su organizirale učiteljice Marija Prodan i Jutka Poljak, a u ocjenjivačkom sudu bili su profesorica na Visokoj školi Józsefa Eötvösa u Baji dr. Marica Kanižai, ravnatelj Kulturnog centra bačkih Hrvata Mladen Filaković i novinar Hrvatskoga glasnika Stipan Balatinac. Natjecanju je nazočio i ravnatelj vančaške škole Antun



Članovi ocjenjivačkog suda



Nagrađeni učenici viših razreda s učiteljicom Jutkom Poljak

ge Csóti, Zétény Varga, Alisa Waitz i Róbert Kalocsai. Svim sudionicima dodijeljene su spomenice, a najboljima i skromni darovi. Osvajači prvih dvaju mjesta po kategorijama izborili su nastup na Županijskom natjecanju u kazivanju stihova u Baji.

S. B.

ZAGREB – Dani Marije Jurić Zagorke 2024., održani od 19. do 24. studenoga 2024., pružili su dubok i inspirativan uvid u rad, život i nasljeđe prve hrvatske profesionalne novinarkе i književnice. Održan je i znanstveno-književni skup Dana Marije Jurić Zagorke „Marija Jurić Zagorka – život, djelo, nasljeđe“ na temu „Nasilje, institucije, rod: izazovi i perspektive“, koji je tematizirao složena i aktualna pitanja rodno uvjetova-

na nasilja i njegove manifestacije u društvu, institucijama i umjetničkom stvaralaštvu. Skup je održan 22. i 23. studenoga. Uz znanstveno-književni skup manifestacija je obuhvatila bogat kulturni i edukativni program. Na skupu je izlaganje imala i djelatnica Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj Lilla Trubics: „Rekonstrukcija bračnih godina u Zagorkinom romanu ‘Kamen na cesti’“.

„Migracije i identitet: kultura, ekonomija, država“

Na trećoj međunarodnoj konferenciji „Migracije i identitet: kultura, ekonomija, država“, koja je održana u Zagrebu 11. i 12. studenoga u organizaciji Instituta za istraživanje migracija, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Stjepan Blažetin imao je predavanje „Hrvati u Mađarskoj i kulturna autonomija“.

Na konferenciji su dr. sc. Vanda Babić Galić iz Instituta za istraživanje migracija i Vjekoslav Blazetin, doktorand u istom institutu, izlagali na temu „Usporedba kurikula za nastavu hrvatskoga jezika u Mađarskoj i Crnoj Gori“. O Hrvatima u Mađarskoj izlagala je i dr. sc. Lidija Bogović s Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu s predavanjem „Očuvanje jezika i kulturnoga identiteta Hrvata u Mađarskoj u novije vrijeme“. Na konferenciji je sudjelovao više od 120 izlagača.

Održan je i okrugli stol „Hrvatska nacionalna manjina“ koji je moderirala dr. sc. Vanda Babić Galić, a sudjelovali su Ivana Rora, Zvonimir Deković, Adrijan Vuksanović, dr. sc. Milan Bošnjak, dr. sc. Andrija Handler (Zbirka sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj) i Francesca Sammartino.

Institut za istraživanje migracija ove godine slavi 40 godina od svojega osnutka. Ta slavljenička prigoda obilježena je i promjenom imena: „Institut za migracije i narodnosti“ preimenovan je u „Institut za istraživanje migracija“. Institut za migracije i narodnosti osnovan je 1984. godine spajanjem Centra za istraživanje migracija i narodnosti i Zavoda za migracije i narodnosti. Jedina je znanstvenoistraživačka ustanova u Hrvatskoj i u širem okruženju koja sustavnim i kontinuiranim interdisciplinarnim praćenjem svih oblika migracija i mobilnosti stanovništva, proučavanjem nacionalnih/etničkih manjina i različitih aspekata etničke problematike (s osobitim zadaćama poticanja njihova komparativnoga proučavanja) unapređuje znanstveno i javno razumijevanje njihove složenosti i stvarnosti. Osim toga, istraživanja hrvatskoga identiteta, hrvatskoga iseljništva, stanovništva hrvatskih otoka, priobalja i kontinentalnih regija kao i komparativna istraživanja postmigracijskih fenomena (poput integracije migranata) također zauzimaju važno mjesto u djelatnosti instituta. Posljednjih godina, nakon pojave novih migracijskih obrazaca u Hrvatskoj, istraživanja su usmjerena i na transnacionalnu perspektivu migracija, tražitelje međunarodne zaštite, neregularne migracije i strane radnike.

IZ KNJIGE SAŽETAKA

Stjepan Blažetin: *Hrvati u Mađarskoj i kulturna autonomija*

Pretežan dio Hrvata u Mađarskoj živi raštrkano od austrijsko-slovačko-mađarske tromeđe do srbijansko(vojvođansko)-mađarske granice, a njihov se broj procjenjuje na tridesetak tisuća. U takvim uvjetima stvaranje teritorijalne autonomije nailazi na nesavladive prepreke. Nakon demokratskih promjena politički čimbenici u Mađarskoj pitanje nacionalnih manjina sve više nastoje riješiti u okviru tzv. „kulturne autonomije“. U tome smislu Parlament Republike Mađarske 1993. donosi Zakon o pravima nacionalnih i etničkih manjina (LXXVII.) koji uvodi pojam kulturne autonomije, ali ga posebno ne definira, nego naglašava da je stvaranje kulturne autonomije zadaća samoupravnih tijela nacionalnih manjina. Novi Zakon o pravima narodnosti (nacionalnih manjina) (CLXXIX.) prihvaćen 2011. jasno definira pojam kulturne autonomije i njezino ostvarenje prije svega vidi u osnivanju različitih institucija i ustanova za pojedine nacionalne zajednice. U radu će se prikazati geneza pojma „kulturna autonomija“ u mađarskom zakonodavstvu te pokazati kako hrvatska zajednica u Mađarskoj nastoji iskoristiti mogućnosti koje institucija kulturne autonomije pruža.

Vanda Babić Galić i Vjekoslav Blazetin: *Usporedba kurikula za nastavu hrvatskoga jezika u Mađarskoj i Crnoj Gori*

U izlaganju će se prikazati stanje manjinskoga obrazovanja Hrvata u Crnoj Gori i Mađarskoj. Predstavit će se mogućnosti učenja hrvatskoga jezika u okviru manjinskoga obrazovanja u dvjema državama u kojima postoji mogućnost pohađanja predmeta Hrvatski jezik, tj. različiti programi učenja hrvatskoga jezika, udžbenici i institucije. Središnji dio izlaganja temeljit će se na usporedbi kurikula predmeta Hrvatski jezik za pripadnike hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori i Mađarskoj. Usporedit će se struktura, odgojno-obrazovni ishodi, tematske cjeline, preporučene korelacije s drugim predmetima i predviđen fond sati dvaju kurikula. Posebna će se pozornost posvetiti sadržaju odgojno-obrazovnih ishoda i tematskih cjelina u kojima se spominje manjinska nacionalna te hrvatska matična identitetska komponenta. U analizi poseban će naglasak biti na tematskim cjelinama kurikulā u kojima se obrađuju povijest, jezik, narodno stvaralaštvo (narodna glazba i ples), običaji te književnost hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori i Mađarskoj. Istaknut će se sličnosti i razlike dvaju manjinskih kurikula te će se propitati kako kurikuli predmeta Hrvatski jezik utječu na oblikovanje učenikova identiteta (zavičajnoga, nacionalnoga, kulturnoga, državnoga itd.). Tim će se uspostaviti profil imaginarnoga učenika koji je pretpostavljen proizvod manjinskoga obrazovnog sustava, idealan rezultat kojemu teže kurikuli predmeta Hrvatski jezik u Crnoj Gori i Mađarskoj. Na temelju usporedbe dvaju kurikula analizirat će se položaj hrvatske manjine u Crnoj Gori i Mađarskoj (organiziranost, politički potencijal, odnos prema većinskomu narodu itd.).

Lidija Bogović: *Očuvanje jezika i kulturnoga identiteta Hrvata u Mađarskoj u novije vrijeme*

Za razliku od hrvatskoga iseljništva koje se javlja u 19. stoljeću, a takvom tipu migracija svjedočimo i danas, Hrvati u Mađarskoj stara su hrvatska autohtona manjinska zajednica. Pripadnici manjinskih zajednica, pa tako i Hrvata u Mađarskoj, nakon migracija nastavili su živjeti načinom života kojim su živjeli u matičnoj domovini. U Mađarskoj autohtone manjinske zajednice dijele se na migracijske (nastale seljenjem većega broja stanovništva s područja na kojem su živjeli na novo teritorijalno područje) te nemigracijske koje su migracijskom zajednicom postale promjenom državne granice. Takav tip nemigracijskih manjinskih zajednica u Mađarskoj čine Hrvati u Podravini i Pomurju. Promjene u načinu života pripadnika hrvatskih autohtonih manjinskih zajednica u Mađarskoj i čuvanju njihova vlastitoga jezika i kulturnoga identiteta počinju se događati u 20. stoljeću, znatnije u drugoj polovici 20. stoljeća. Tema izlaganja i predmet istraživanja usmjereni su na promatranje promjena u životu pripadnika hrvatskih autohtonih manjinskih zajednica u Mađarskoj s naglaskom na očuvanju njihova hrvatskoga jezika i kulturnoga identiteta u suvremenome dobu. Također, promatrat će se načini kojima se Hrvati u Mađarskoj bore protiv snažne jezične asimilacije i ubrzane mađarizacije te kako pristupaju očuvanju svojega vlastitog nacionalnog identiteta.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica



IZ ŽIVOTA HRVATSKIH ŠKOLA

Natjecanje u kazivanju hrvatskih božićnih pjesama i priča



Svi zajedno

Osnovna škola Józsefa Berseka u Hrvatskom Židanu 17. prosinca organizirala je Natjecanje u kazivanju božićnih pjesama i priča. Na natjecanju su se okupili učenici od 1. do 4. razreda iz hrvatskih osnovnih škola u Đursko-mošonsko-šopronskoj i Željeznoj županiji te su se uz natjecanje zajedno veselili predstojećim božićnim blagdanima. U područnoj židanskoj školi odvija se samo razredna nastava, pa su pozvani samo učenici od 1. do 4. razreda. Na poziv na natjecanje prijavilo se čak 46 učenika, pa se tako broj djece u židanskoj školi tog dana gotovo udvostručio – naime nju inače pohađa samo 30 učenika. Na natjecanju su sudjelovali učenici iz šest gradišćanskih škola: iz Gornjeg Četara, Horpača, Kemlje, Sambotela, Petrova Sela i Hrvatskog Židana. Za natjecanje trebalo je odabrati pjesmu ili priču s tematikom Božića ili zime. Sudionike programa pozdravili su ravnateljica područne škole Adrienn Tóth i ravnatelj Obrazovnog okruga Sárvára László Rozmán, a u publici bila je i ravnateljica ustanove Éva Szabó Kovács. Bilo je veliko veselje kad su djeca mogla pogledati dvije epizode o Božiću i zimi serije animiranog filma „Bobac i Bobica” na hrvatskom jeziku (u originalu „Bogyó és Babóca”), što je školi poslala prevoditeljica teksta Ingrid Klemenčić. Nakon filma kod svakog je sudionika nestala trema i svatko je s lakoćom recitirao pjesmu ili pričao priču. Tročlani žiri koji su činili bivša ravnateljica škole u Undi Marija Fülöp Huljev, mjesna bilježnica Anikó Dorner Fucin i ravnatelj Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj u Prisiki Andrija Handler ocijenili su recitacije. Pohvalili su svakog natjecatelja koji je točno naučio tekst, a posebno one koji su se uspjeli i uživjeti u kazivanje. Dok je žiri razgovarao o izvedbama, sudionici su opušteno razgovarali i igrali se.

Prema odluci žirija doneseni su sljedeći rezultati u raznim kategorijama: u 1. razredu prvo mjesto postigao je Botond Rapos (Hrvatski Židan), drugo mjesto Blanka Karcsics (Gornji Četar) i treće mjesto Flóra Sprencz (Kemlja). U 2. razredu prvo je mjesto osvojila Dóra Mersich (Hrvatski Židan), drugo Bojan Handler (Petrovo Selo) i

treće mjesto Dorka Farkas (Horpač). U toj su kategoriji dodijeljene i posebne nagrade: Emiliji Lógó (Sambotel) i Lizi Anni Teklits (Petrovo Selo). U 3. razredu na prvom je mjestu završila Maja Kolnhofer (Gornji Četar), na drugom mjestu Áron Lágler (Hrvatski Židan), a na trećem Borka Tóth (Koljnof). U 4. razredu prvo je mjesto osvojila Anna Bögöti (Petrovo Selo), drugo Magdaléna Kovács (Hrvatski Židan) i treće Dinara Bertha (Horpač). U toj kategoriji posebne nagrade dobile su Norina Kopácsi (Gornji Četar) i Csenge Sunyovszki-Németh (Petrovo Selo).

Pripremila: Beta

„Ljenjivac Željko i jež Mato” u HOŠIG-u



U sklopu Tjedna hrvatske kulture u auli Hrvatske osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma (HOŠIG) u Budimpešti 26. studenoga 2024. održana je promocija dječje slikovnice „Ljenjivac Željko i jež Mato” autora Dejana i Lille Fajfer.

Promociju je otvorila glavna ravnateljica HOŠIG-a Ana Gojtan, a razgovor s autorom Dejanom Fajferom vodila je ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin.

Dejan Fajfer, autor i profesionalni glumac, podijelio je inspiraciju iza priče otkrivši kako su Željko i Mato zajedno krenuli u pustolovinu pronalaska nestale knjige. Time su čitateljima prenijeli poruku o važnosti prijateljstva, suradnje i čitanja. Osim što je djecu zabavio pričom o životinjama, pripremio je i interaktivni kviz koji je potaknuo smijeh i znatiželju među mališanima. Na kraju je uslijedila vesela pjesma o životinjama uz koju su svi zapjevali i zapljeskali.

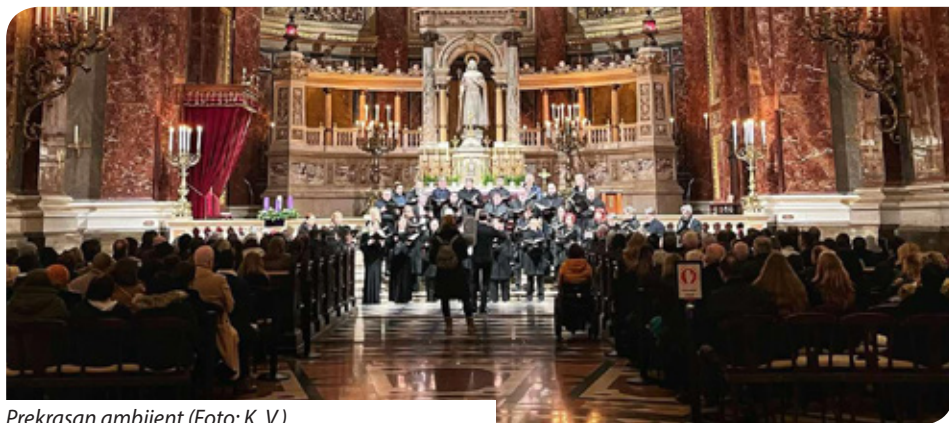
Zbor HRT-a nastupio u bazilici sv. Stjepana

U organizaciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj 7. prosinca 2024. u bazilici sv. Stjepana u Budimpešti održan je Hrvatski adventski koncert u izvedbi čuvenog Zbora HRT-a. Hrvatski adventski koncert i misa na hrvatskom jeziku održali su se drugu godinu zaredom, a time su kuriozitet s obzirom na to da tako nešto nije pošlo za rukom nijednoj drugoj narodnosti koja živi u Mađarskoj.

Na programu je bila Hrvatska misa Borisa Papandopula koju je konferirao veleposlanik RH dr. sc. Mladen Andrić, a Zboru HRT-a pod vodstvom maestra Tomislava Fačinija pridružili su se solisti – sopranistica Marija Kuhar Šoša, mezosopranistica Martina Gojčeta Silić, tenor Stjepan Franetović i bariton Robert Kolar. Zbor HRT-a uveličao je i svečano misno slavlje koje je prethodilo koncertu, a koje je predvodio đakovačko-osječki pomoćni biskup mons. Ivan Čurić. Nakon Hrvatske mise Borisa Papandopula brojni gosti iz Mađarske i Hrvatske, predstavnici hrvatske narodnosti



Zbor HRT-a



Prekrasan ambijent (Foto: K. V.)

u Mađarskoj, diplomati te veleposlanici mogli su uživati u izvedbi pobjednika *Virtuosos showa* – pijanista Ivana Petrovića-Poljaka i Some Balázsa-Pirija.

„Prvi sam put nastupio u Budimpešti i drago mi je da je to bilo baš na ovakav lijep i svečan način. Kako je to nešto što radimo zajedno 30-ak pjevača i ja, osjećamo kako prostor jako utječe na svaku izvedbu, svaki akord drukčije odjekuje. Uživamo u tome da, kad završimo s pjevanjem, još desetak sekundi čujemo što smo stvarno napravili. Moj je glavni motiv kod izvedbe u inozemstvu predstaviti veličanstvenu Hrvatsku misu Borisa Papandopula i potaknuti time i zborove u inozemstvu da je izvode“, izjavio je Tomislav Faćini.

Hrvatska misa Borisa Papandopula monumentalno je djelo za zbor *a cappella* i četiri solista, čija šestostavačna koncepcija sledi stavke misnog ordinarija na hrvatskom jeziku. Svojim dimenzijama i tretmanom teksta daleko premašuje liturgijsku namjenu te prije svega funkcionira kao fascinatno

koncertno djelo koje u sebi sjedinjuje hrvatsku tradiciju višeglasnog *a cappella* pjevanja, glagoljaške i staroslavenske idiome kao i utjecaje pravoslavne crkvene glazbe i načina pjevanja – sve zahvaljujući Papandopulovoj nepresušnoj glazbenoj invenciji i viziji. Misa je nakon praizvedbe 1942. godine u Hrvatskom glazbenom zavodu ocijenjena kao „snažno i potresno djelo“ te „najbolje djelo oratorijskog značaja“. Od tada do danas prošla je turbulentan put tijekom kojeg je rijetko izvođena, a upravo je Zbor HRT-a na čelu s maestrom Faćinijem zaslužan za naj-

noviju renesansu zahvaljujući kojoj se Hrvatska misa mogla čuti diljem Hrvatske i šire. Ta je renesansa počela 2021. godine i do danas je iznjedrila niz izvedbi (Dubrovnik, Zadar, Osor, Zagreb, Sarajevo, Split, Šibenik, Rijeka, Slavonski Brod, Osijek) te nosač zvuka koji je ovjenčan nagradama Porin.

Spomenuti pobjednici *Virtuosos showa*, pijanisti Ivan Petrović-Poljak i Soma Balázs-Piri, zaokružili su koncert izvodeći *104. Petrarkin sonet* Franza Liszta (Ivan Petrović-Poljak), *Scherzo u b-molu* Frederica Chopina (Soma Balázs-Piri) te četveroručno ulomke iz baleta *Orašar* Petra Iljiča Čajkovskoga.

Nakon koncerta u društvenoj prostoriji bazilike upriličen je domjenak uz hrvatska jela, kolače i vina te je druženje potrajalo još dugo. Događanju su prisustvovali veleposlanik RH u Mađarskoj dr. sc. Mladen Andrić sa suradnicima, generalni konzul Drago Horvat, predsjednik HDS-a Ivan Guban, predsjednik Hrvatske samouprave Budimpešte Stipan Đurić, ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin i mnogi drugi. Gostovanje Zbora HRT-a u Mađarskoj ostvareno je uz potporu Ministarstva vanjskih i europskih poslova RH.

Kršul

ZAJEDNIČKE RADOSTI

U organizaciji Hrvatske samouprave Budimpešte i Hrvatske samouprave XII. okruga 8. prosinca 2024. u crkvi Rana sv. Franje upriličena je sveta misa koju je predvodio Vjenceslav Tóth. Nakon mise djeca su uz pjesmu i recitacije dočekala sv. Nikolu, a on im je podijelio poklone. Prisutnima se obratio i predsjednik Hrvatske samouprave Budimpešte Stipan Đurić, koji je svima zahvalio što redovito dolaze na hrvatske mise i poželio blagoslovljene nadolazeće blagdane.

Kršul

„Glazba čini nas sretnim“

Ideju tamburaškoga susreta 2023. su izmislili undanski tamburaši na čelu s peljačicom Djurdjicom Balogh. Ideja se je toliko uspješno ostvarila da su odlučili nastaviti i tradiciju napraviti iz ovoga programa. Tako je Hrvatsko društvo Unde – u kojoj suradjuju tamburaši Veselih Gradišćancev i ŽVS Biseri – pozvalo tamburaše iz Bizonje, Prisike i Petrovoga Sela 5. oktobra 2024. na druženje.



Undanski Veseli Gradišćanci

U 17 uri početnoj priredbi Djurdjica Balogh i Sabina Balogh, moderatorice i voditeljice undanskih društava, po hrvatski i mađarski su pozdravile goste. Dičja grupa „Viverice“ i grupa pomladaka je šarolikimi igrama i tanci uvodila glavni program. Bizonjski tamburaši su prije dvimi leti slavili svoj 20. jubilej postojanja. Na sviračkoj paleti pod peljanjem Šandora Ille nije im falila ni gradišćanska „Divojčica zlata“. Prisički tamburaši od 1997. ljeta sviraju skupa.



Skupni nastup svih tamburašev

Sa svojim repertoarom nastupali su uz domaće nastupe i u Zagrebu, Buševcu, Voloderu i Šiljakovini. Najvažniji cilj im je očuvanje i njegovanje materinskoga jezika, gradišćanskih jačak koje su oduševljeno slušali gosti i domaćini. U 2010. ljetu osnovana ŽVS „Biseri“ uspješno je sudjelovala prije dvi ljeti u međunarodnom projektu „Škola tradicijskog pjevanja“. Pjevaju gradišćanske jačke i narodne pjesme iz hrvatskog folklor. Tri klapske obrade su s velikim uspjehom predstavile. Petrovišćani već u školi počinju sistematsko podučavanje tamburaških žicov, ovako „korak po korak“ nastanu budućnost bogatoga petrovskog folklor. Od njih smo uživali melodije petrovskog miksa i hrvatskoga folklor uz vodstvo Rajmunda Filipovića. Domaćini, undanski tamburaši Veseli Gradišćanci, osnivali su se pred 39 ljeti. Kako im je voditeljica rekla, u tjednu jedan put imaju probu. Čuvaju hrvatske i gradišćanske pjesme, ali isprobaju i nova glazbena djela – „Laže selo“, „Diridonda“, „Ružo crvena“ – ča im je publika velikim tapšanjem zahvalila. Vrhunac ovoga susreta bilo je skupno sviranje svih grup ča su već skupa jačili s gledatelji pune dvorane. „Hajduki“ iz Vitnyeda su bili odgovorni za gulaš vičeru, uz domaće kolače i razne tekućine se je moglo zabavljati i družiti uz muzičku pratnju koljnofske grupe „Bez imeni“. Za potporu Fondacije „Gábor Bethlen“ i DGHU-a organizatori su zahvalili undanskim ognjogascem, članom kulturnih grup, roditeljem i svim ki su omogućili ovo lipo otpodne jer „glazba čini nas sretnim“.

Marija Fülöp Huljev • Foto: Zsolt Blága

U SPOMEN

MATIJA ŠMATOVIĆ

(Schmatovich Mátyás)

(1947. – 2024.)



U nedjelju 15. prosinca 2024. godine u Bizonji je preminuo Matija Šmatović. Matija Šmatović rođen je 25. siječnja 1947. godine u Bizonji. Nakon završetka osnovne škole u rodnom selu maturirao je u Gimnaziji „Lajos Kossuth“ u Starom Gradu (mađ. Mosonmagyaróvár) i diplomirao na poljoprivrednom fakultetu 1972. godine. Od djetinjstva je s roditeljima govorio hrvatski i njemački jezik. Nekoliko je godina radio u Rábaközu, ali ni tada nije zanemario svoj materinski hrvatski jezik i hrvatsku kulturu. Na prvim demokratskim izborima 1990. izabran je za načelnika Bizonje. Tu je dužnost obavljao 16 godina, u četiri samoupravna ciklusa. Bio je i pokretač hrvatskih događanja u Bizonji, u više ciklusa zastupnik Hrvatske državne samouprave, u čijem je jednom mandatu bio zamjenik predsjednika HDS-a. Kao načelnik Bizonje i predsjednik Hrvatske samouprave Bizonje brinuo se o razvoju sela, ali i uvelike doprinosa očuvanju hrvatskog identiteta. U to vrijeme pokreće se tamburaški orkestar i Pjevački zbor „Jorgovan“, organiziraju se balovi, budi se hrvatstvo u Bizonji, započinje razvoj dvojezične nastave u bizonjskoj osnovnoj školi, daleko se prenosi glas Bizonje. Spremnost za suradnju s mještanima Bizonje, vjera u snagu zajedništva, skromnost i ljubav prema rodnom selu odlikovale su Matiju Šmatovića.

U sjećanju mnogih od nas ostat će kao čovjek koji je uvijek nasmijan i spreman pomoći. Neka mu je laka rodna bizonjska gruda. *Branka Pavić Blažetin*

„S neba anđel Božji, dol' se spusti..“



Blagdanski stol

U organizaciji Hrvatske samouprave Barče 4. prosinca održan je tradicionalni adventski program u barčanskoj rimokatoličkoj crkvi. Tamburašku svetu misu na hrvatskom jeziku predvodio je velečasni Gabrijel Barić, a pjevali su članovi KUD-a „Podravina“ iz Barče i KUD-a „Drava“ iz Lukovišća uz pratnju Tamburaškog sastava „Misija“. Nakon svete mise u crkvi su prikazani božićni običaji podravske Hrvata. Običaje su prikazali članovi KUD-a „Podravina“ iz Barče i KUD-a „Drava“ iz Lukovišća te Tamburaški sastav „Misija“.



Nastup članova podravskih KUD-ova

Prikaz tradicijskih običaja Hrvata u Podravini zadatak je koji već godinama uspješno obavljaju dva podravska KUD-a. Njihovi su nastupi od prije nekoliko godina združeni, a scenske nastupe osmišljavaju i vode ko-reografinja Vesna Velin i glazbenik Zoltán Vizvári. Ovoga puta prikazali su dio običaja povezanih s došašćem, Badnjom večeri i Božićem.

Branka Pavić Blažetin

POMURSKI HRVATSKI BAL MURAMENTI HORVÁT BÁL

2025. február 8.
19:00
István Fogadó
Sormás



08. veljače 2025.
19:00
Restoran István
Sormás

GLAZBA / ZENE

Stoboš & Sumartonski Lepi Dečki

CIJENA ULAZNICE S VEČEROM BELÉPŐJEGY VACSORÁVAL

15.000 Ft

Na tomboli vrijedne nagrade!

Daljnje informacije na sljedećim
dostupnostima:

+36 30 215 9850
zavodblazetin@gmail.com

Értékes tombola ajándékok!

További információk a következő
elérhetőségeken:

+36 30 215 9850
zavodblazetin@gmail.com

SRDAČNO VAS ČEKAMO!

SZERETETTEL VÁRUNK MINDEN KEDVES ÉRDEKLŐDŐT!



PROMOCIJA MONOGRAFIJE O SLAVKU TRUNTIĆU

U organizaciji Hrvatskog kluba Augusta Šenoae 20. studenog 2024. održano je predstavljajnje knjige „Tko je posadio drvo Wing Tsun“ o Slavku Truntiću, Wing Tsun kungfu-majstoru i EEWTO osnivaču. Knjigu je predstavio urednik i predsjednik mađarskog saveza Wing Tsuna, Sifu majstor i jedini nositelj devetog majstorskog stupnja na svijetu Norbert Máday. U sklopu predstavljanja prikazan je i kratki film o Truntiću te su demonstrirane vještine Wing Tsuna. Događanje je prigodnim govorom uvećao generalni konzul Drago Horvat.

Kao aktivan karatist Truntić se 1973. godine našao na prvenstvu Europe u Londonu, gdje se susreo s Wing Tsunom, specifičnom tehnikom usko vezanom uz kungfu. Do 1977. godine toliko je napredovao da, u želji omasovljavanja i popularizacije Wing Tsun kungfua u bivšoj državi, izdaje prvu knjigu „Kung fu Wu Shu“ u suautorstvu s Branimirom Kulešom.